

מתוך חוברת הזיכרון של התאחדות מגדלי בקר בארץ ישראל, תשרי תש"ה

הספד המנהיגות

חיים הלפרין - המרכז החקלאי

אנשי עמל, חלוצי החקלאות העברית, בוני משק ומולדת, מחדשי מסורת הבוקרים, צמאי תורה ודעת, הלכו לתומם לכינוסם, כינוס הבוקרים העברים בארץ האבות, ואחד עשר מהם נספו, טבעו, אבדו.

אש עלומים יוקדת קראה לתענוג ההתייחדות עם הטבע, לאחר יומיים של עיון ודיון. הלהט הקיף גם בוגרים וקשישים וברוב עם עלו על סירות מעטות לשוט על פני הכנרת לאור הירח.

לא נמצא מקום מספיק בסירות, ובלב לא נמצא כלל מקום לחשבון, לשיקול ולזהירות.

כנרת השקטה, הצנועה, אשר ברגעי קצפה הנדירים כבר לקחה לא אחת מטובי אחינו, בלעה הפעם יותר מדי, יותר מדי - אחד עשר אבות ואמהות, אחים ואחיות, בנים ובנות, רעים ורעיות של רבים וחברות וחברים יקרים לכולנו.

נזדעזעה הארץ ביום המר ההוא אשתקד. חרש אנו נושאים את יגוננו עתה ונשמור בלבנו את זכרן של הנשמות והדמויות היקרות. נתארן תאור צנוע בקובץ המוקדש לזכרן ונציב אות וזיכרון לאחד עשר טבועי הכנרת במפעל אשר היה קרוב ללבם - במפעל החדש להשכלה חקלאית.

אותות צנועים לחיילים האלמונים בצבא ההגשמה החלוצית.

בהמשך מוגבר של פעלם ודרכם ננוחם.

ולכנרת ולמשוטטיה ייאמר: בל יטופון עוד כאלה, הרפו מקרבנות חנם.

האסון

אסון מחריד בים כנרת

ביום ד' 19.10.1943, עם סיום הכינוס הארצי של הרפתנים בדגניה א', יצאו משתתפי הכינוס ב-9.30 בערב לטיול מדגניה לעין גב. הם שטו בשתי סירות של עין גב - אחת, סירת מנוע והשנייה מחוברת אליה בחבל. מזג האוויר היה נוח ושקט.

בקילומטר האחרון לפני עין גב, השגיח הספן של הסירה המחוברת בקלוקל קטן בסירה. הוא הודיע על זאת לסירת המנוע והיא נעצרה מיד. באותו רגע נקרע וניתיק החבל שחיבר את שתי הסירות. סירת המנוע חזרה לאחור ולקחה אתה מהסירה האחורית, מספר אנשים שהיה באפשרותה לקחת. הותנה סירת המוטור אצה לעין גב ומשם תחזור על מנת לקחת את האנשים שנשארו בסירה האחורית - ספן ועשרים נוסעים.

כשהלכה סירת המנוע לדרכה השגיח הספן של הסירה שנשאר, כי מים חודרים לתוכה. הנשארים בסירה לא היו מודאגים ביותר, בראותם כי סירת המנוע עומדת לבוא לעזרתם. אולם לפתע, נתמלאה הסירה מים וצללה מיד. כשהגיעה סירת המנוע למקום האסון, זרקו הספנים חבלים וקפצו המימה למשות את הטובעים אך הצליחו להציל רק אחדים.

ואלה שמות האובדים:

נשקה גוטסמן, קיבוץ מרחביה

יצחק זוהר, קיבוץ מרחביה

יהודית דרש, קבוצת השרון (יפעת)

יואל היבוש, כפר יחזקאל

רבקה זונא, מזרע

אייזיק פינזילבר, קיבוץ עמיר

נחמיה פרידמן, קיבוץ נגבה

גיטה פרלסון, קיבוץ אפיקים

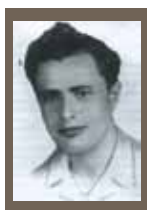
חיים קרפט, קבוצת ניר חיים (ניר עם)

יוסף רכלבסקי, כפר יהושע

דב שואבי, קיבוץ העמל (רוחמה)

יהודית דרש | קיבוץ יטבת

חיים קרפט | קיבוץ ניר עם

דב שואבי | קיבוץ רוחמה

גיטה פרלסון | קיבוץ אפיקים

אייזיק פינזילבר | קיבוץ עמיר

נשקה ואיצ'יו ממרחביה

אהרון הררי

נסעתי לפגישה כאורח להקשיב לדיונים. כמגדל צאן קיויתי למצוא עניין בבעיות המנסרות בין הבוקרים בכינוס השנתי. כשהגעתי למקום מצאתי את איצ'יו שקוע בדיונים, כרפתן מתמול שלשום, ולא פסח על שום דבר ולא הפסיד אף רגע. הוא ישב צמוד לכינוס ובערנות רבה עקב אחר דבר המתוכחים. את נשקה לא ראיתי בישיבת הבוקר וכפי שנודע לי אחר כך, הייתה עסוקה בהכנות אחרונות, לקראת פתיחת תערוכת הגידול. התערוכה נפתחה - קהל רב של בוקרים וחקלאים וביניהם גם איצ'יו, הולך מעגלה לעגלה, עם קטלוג התערוכה ביד ומעיין במספרים לפי הסדר ולפי הנקודות: שם המשק, הגיל, המוצא, תנובת החלב וכו'. בוחן ובודק את בניין הגוף, התפתחות, ורושם כללי של כל עגלה ועגלה.

ראיתי לפניי את איצ'יו בכל שיעור קומתו, רפתן בעל טביעת עין מנוסה והסתכלות יוצאת מן הכלל. נשקה התהלכה בין העגלות וידיה עמוסות עבודה. הוטל עליה להיות חברה בוועדת השופטים, לחוות דעה ולקבוע פרסים לגידול המוצלח ביותר. לא מעטים היו חילוקי הדעות בקביעת הפרסים ודעתה של נשקה הכריעה. היא עברה בלוויית חבר השופטים על פני העגלות ובידיה צרור של סרטים צבעוניים. פרס ראשון - סרט אדום, פרס שני F סרט כחול, וככה ראיתה מתהלכת בין העגלות בחלוקת הפרסים ועונדת להן את הסרטים על הצוואר. היא נפרדה מבעלי החיים, שכל כך הייתה קשורה אליהם, ושלא הוסיפה לראותן עוד.

בישיבת אחר הצהריים, ראיתי שוב את איצ'יו עם כל הלהט אשר בו בעת ההרצאה על "תוצאות גידול הבקר בעמק הירדן", ובשעת הוויכוח שהתעורר בין המומחים בעקבות ההרצאה הנ"ל היה איצ'יו ער ביותר, חושב ומחשב וכולו שקוע בוויכוח אשר הפך למרכז הדיונים.

הוועדה המתמדת ניגשה לבחירות וקראה את ההצעה לוועד המארגן ושמה של נשקה לא נפקד. גם לאחר שהקהל לא קיבל את ההצעה הוועדה המתמדת בשלמותה וההצעות באו מהמשתתפים, לא נעדר שוב שמה של נשקה. וכשהגיע תורה בהצבעה והיושב ראש הכריז: "מי בעד נשקה גוטסמן?", ראיתי לפניי יער של ידיים מורמות מתנוססות באולם. נשקה נבחרה גם השנה לוועד הארגון.

עם סיום ארוחת הערב החגיגית בחדר האוכל המפואר של בית הספר המשותף בדגניה א', בעת שכל הקהל התחיל להתפזר ואין לסירות שחיכו על שפת הכנרת, ראיתי את נשקה ואיצ'יו עוזרים בהורדת הכלים מהשולחנות. התגייסו מרצונם הטוב, כדי לאפשר לאנשי המקום לגמור את העבודה מוקדם...

ואחר כך בא האסון... ■

קשה להאמין שפגישה זו רווית מעשה יצירה, על כל גילוייה. מצב רוחה הטוב והשמחה ששררו בה, תהפוך בן רגע לאלב איום ומחיריד לכולנו.

אכן, צלצלו פעמוני המוות והאבל, בעוז ובאון צלצלו, עד כי נשמעו בכל הארץ מ"נגבה" בדרום ועד "עמיר" בצפון. שליחים מכל הארץ השתתפו בפגישה ועשרה יישובים שלמו במיטב בניהם. הים הפראי שכל אותנו והחניק את שמחתנו.

ואנו, משקי עמק הירדן, רצינו להראות לחקלאים מכל פינות הארץ, כיצד נוסך הסהר את שפע אורו במי הכנרת. אך השמיים נתכסו שחורים וערפילים והכנרת התנכלה - התאכזרה לנו מרה.

רצינו להנעים לציבור, שלעתים כה רחוקות עוזב את ביתו, ולהראות לו את גאון הטבע שלנו - את הים - את הכנרת.

הפלגנו עליונים ומלאי חיים, וחזרנו שבורים ורצוצים בהשאינו מאחורינו אחד עשר מטובי חברינו במצולות הים.

הכרנו את הים בסערותיו כשמימיו חומרים וגועשים והופכים תוהו ובוהו. אז - שקט היה הים, לא זעף ולא געש, בשקט המתין הים הזדוני לקרבנותיו. כחתף בא האסון - ועד לרגע האחרון לא חשו בהתקרבותו. בשקט צללו תהום בלי זעקות ויללות. וגם אחרי זה עוד התאכזר לנו הים - לא רצה להחזיר את טרפו - יהי שמם וזכרם קודש לנו לעולמים!

הוֹי בְּנֵרֶת, בְּנֵרֶת, נוֹה-קֶסֶם מִבְּכֶר -
לִי אֶת הַקֶּבֶר לְאַהֲבִיב יִקָּר.

יֵם תְּבַלֵּת וְזֶהר וְגַל בֶּח שְׁלִי -
לִי אֶגֶם-דְּמִיעַ, יֵם שְׁבֶר בִּלְב.

לֹא אֶקְשִׁיב לְרִיזָה וְלֹא אֶחְרוֹז מִנְּגִינָה -
רַק אֵילִיל בְּנֵהִי, וְאֶשָּׂא לָהּ קִינָה.

בְּנֵרֶת, בְּנֵרֶת, אֶזְכְּרָה - וְלִעֵד
וְאֶת הַקֶּבֶר הַהוּא, בִּי תִשְׁכַּח תִּשְׁכַּח

שלום ס.

רִבְקָה זֹהָר | קיבוץ מודיע

נִשְׁקָה גוֹסְטְמָן | קיבוץ מרחביה

נַחֲמָנָה פְּרִידמָן | קיבוץ נגבה

יַחֲזָקָה זֹהָר | קיבוץ מרחביה

יוֹסֵף רִכְלִיטְסְקִי | כפר יחזקאל

יוֹרָם הִיבּוֹשׁ | כפר יחזקאל